

En fuldt dækkende budgetmodel for specialundervisning i den aarhusianske folkeskole

En ekstra elev i skolerne udløser et ekstra budget. Men budgetmodellen tager ikke højde for, at andelen af elever i specialtilbud stiger. Der følger altså ikke penge med når antallet af elever i specialklasser og specialskoler vokser hurtigere end elevtal. Det medfører grundlæggende strukturelle udfordringer for den aarhusianske folkeskole.

Derfor foreslår SF og Radikale Venstre at der:

- *Justeres i specialundervisningsmodellen budget til specialundervisning, så den tager højde for udviklingen på landsplan i segregeringsgrad.*

Det vil sikre bedre sammenhæng mellem den faktisk udvikling i elevgruppen og skolernes økonomi, hvis budgetmodellen også tog højde for den nationale tendens via udviklingen i landsgennemsnittet. Det vil naturligvis også gælde, at hvis landstendensen er en faldende segregeringsgrad, så reducerer det budgettet. Det vil samtidig give mulighed for at mindske udsvingene i skolernes økonomi der i dag hænger for tæt sammen med segregeringsgraden.

Analysen af bredere børnefællesskaber fra 2022 viste, at dagtilbud og skoler oplever en stor stigning af børn i udfordringer, som ikke trives, og at børnenes udfordringer bliver stadig mere komplekse. Det er ikke kun i Aarhus Kommune denne udvikling ses. På landsplan er der også en stor stigning i antallet af børn, som får en diagnose, pres på PPR i kommunerne og senest viser en undersøgelse fra VIVE af inkluderende læringsmiljøer og specialpædagogisk bistand, at der er sket en stigning i antallet af elever, som har behov for specialpædagogisk bistand.

Stigning i antallet af børn i specialtilbud afspejles ikke i budgetterne til specialområdet, der reguleres med det almindelige børnetal, som stort set har været konstant. Det sætter området under pres i forhold til medarbejderne i dagtilbud, skoler og specialtilbud samt PPR. Dette forstærkes af at Aarhus Kommune bruger færre penge per elev i folkeskolen end langt de fleste kommuner i Danmark. Det giver sig udslag i stort arbejdspress og dårligere arbejdsmiljø for medarbejderne. For børn og forældre betyder det længere ventetider i læringsmiljøer, som ikke fremmer trivsel for børnene. For nogle børn opleves det, at det medfører en forværring af deres udfordringer.

Fra 2016 til 2021 er de samlede årlige udgifter til specialundervisningsområdet i Aarhus steget fra 360 til 444 mio. kr. I 2021 har skolerne skullet egenfinansiere merudgifter til specialundervisning på ca. 50 mio. kr og det beløb ser ud til endnu engang at stige markant.

Implementeringen af indsatserne i bredere børnefællesskaber, som blev besluttet med budget 2023, er i gang, men som forudset i analysen af bredere børnefællesskaber tager det tid, inden der kan ses en effekt. Stigningen i antallet af børn med behov for et specialpædagogisk tilbud er fortsat, og det udfordrer i stigende grad skolernes økonomi særligt på almenområdet og støttecenterbudgettet. Det betyder, at skolernes muligheder for at give støtte til børn i udfordringer i almenklasserne forringes, hvilket igen kan betyde, at flere børn bliver visiteret til et specialtilbud, som igen betyder færre ressourcer til støtte på almenområdet. Der er således tale om en negativ spiral.

Udviklingen i de seneste år har været, at antallet af elever i specialundervisningstilbud er fortsat med at stige, se tabellerne nedenfor.

Udviklingen i antal elever i specialklasser:

Skoleår	Værtsskoler for specialklasser	Specialklasser	Elever i specialklasse	Antal elever i specialskole
2018/2019	20	131	990	378
2019/2020	21	137	1030	403
2020/2021	22	148	1094	432
2021/2022	23	161	1224	460
2022/2023	23	166	1250	499
2023/2024	23	171	1307	542

Som det kan ses nedenfor, er det en landstendens, at inklusionsgraden er faldende. Samme tendens ses i 6-byerne. Inklusionsgraden er det modsatte af segregeringsgraden. En faldende inklusionsgrad er dermed lig med, at en større andel af eleverne modtager undervisning i et segregeret tilbud. Inklusionsgraden i Aarhus ligger over landsgennemsnittet og over 6-byerne med undtagelse af Esbjerg.

Inklusionsgrad i 6-byerne

	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023
Landsplan	94,5 %	94,2 %	93,9 %	93,6 %	93,5 %
Esbjerg	95,8 %	96,0 %	95,7 %	95,2 %	95,1 %
Aarhus	95,1 %	95,0 %	94,6 %	94,2 %	94,4 %
Aalborg	95,0 %	94,7 %	94,1 %	93,9 %	93,9 %
Odense	94,8 %	94,5 %	94,2 %	93,8 %	93,8 %
København	94,6 %	94,2 %	93,7 %	93,6 %	93,7 %
Randers	92,6 %	93,0 %	93,0 %	92,8 %	92,7 %

Indenrigs- og Sundhedsministeriets benchmarkingenhed har analyseret andel elever i segregeret specialundervisning. I denne analyse sammenholdes segregeringsgraden bl.a. med, hvad der kunne forventes ud fra kommunens rammevilkår. For Aarhus kommunes vedkommende viser analysen, at Aarhus Kommunes segregeringsgrad er under landsgennemsnittet, og under, hvad der ud fra kommunens rammevilkår statistisk set ville forventes:

	2020/2021	2021/2022	2022/2023
Faktisk segregeringsprocent	4,3	4,5	4,6
Forventet segregeringsprocent ud fra kommunens rammevilkår	4,4	4,6	4,8
Benchmarkingindikator (faktisk - forventet)	-0,1	-0,1	-0,3

Der er kort sagt både brug for et løft til den aarhusianske folkeskole samt en ny budgetmodel for specialområdet, så skolerne ikke år efter år skal slukke ildebrændende og skal skære ned på forebyggende indsatser.

Stillet af SF og Radikale Venstre; Katrine Vinther Nielsen. Mette Bjerre, Thomas Medom og Mahad Yussuf